

Kontorchef, cand.jur. Axel Ravn.
Foto Lisbet Balslev Jørgensen 1966.

AXEL RAVN

I marts 1970 fyldte kontorchef i Københavns magistrat Axel Ravn enogfirs år og forlod med udgangen af året Thorvaldsens Museum efter 46 års tjeneste som bestyrelsens sekretær og museets kasserer.

Ved sin tiltrædelse i 1924 var den da femogtrediveårige cand.jur. ekspeditionssekretær i direktoratet for Københavns Kommunes lønnings- og pensionsvæsen. Arbejdet på museet var i de første år, ifølge kontorchef Ravns egen beretning, af et beskedent omfang. Direktørens arbejdstid på museet var da et par timer hveranden dag, og det årlige budget lå under 75.000 kr. Men med tiden forøgedes de administrative og økonomiske opgaver kraftigt. Især under den lange og modsætningsfyldte optakt til restaureringen af museumsbygningen og Sonnes frise blev der brug for den juridiske viden og administrative erfaring hos sekretæren, som fra sine første år på museet håbede, at huset ville rejse sig som en fugl Fønix af sit dybe forfald. Et ønske som blev indfriet ved restaureringens afslutning i 1959.

De varigste spor har kontorchef Ravns virksomhed dog sat sig i en række undersøgelser, der er trykt i museets »Meddelelser« eller indgået utrykte i foliobind i museets bibliotek. Disse redegørelser har igennem årene sat museets ledelse i stand til at gøre institutionen tidssvarende uden at bryde trådene til museets fortid.

Man kan næppe på bedre måde give et indtryk af omfanget af Axel Ravns arbejde for at fastholde fortiden og afdække museets arbejdsvilkår gennem tiderne end ved her at gengive en bibliografi over Axel Ravns trykte og utrykte skrifter.

Dyveke Helsted

BIBLIOGRAFI

- Thorvaldsens Museums Facadebilleder. En Redegørelse for Arbejdet paa deres Bevaring og Rekonstruktion. *Meddelelser fra Thorvaldsens Museum* 1931, Kbh. 1931.
- Thorvaldsens Udnævnelse til Æresborger i København. Thorvaldsens Testamenter. Thorvaldseniana: Goldschmidt og Murer-mester Sibbern – Var Thorvaldsen en velhavende Mand? – Thorvaldsen Frimærker. *Meddelelser fra Thorvaldsens Museum* 1938, Kbh. 1938.
- Thorvaldsens Museum. Beretning om Hovedstandsættelsen 1934-40, 1941. Utrykt.
- Thorvaldsens Museum. Budgetter 1867-1890 – Bygningsarbejder 1890/91 – 1933/34, 1942. Utrykt.
- Thorvaldsens Død og Bisættelse. *Meddelelser fra Thorvaldsens Museum* 1944, Kbh. 1944.
- Museets Aabning 1848. Administrationen af Thorvaldsens Museum gennem de 100 Aar. Museets Ledelse gennem 100 Aar. *Meddelelser fra Thorvaldsens Museum* 1948, Kbh. 1948.
- Skematisk oversigt over nogle data i spørgs-målet om restaurering af Thorvaldsens Museum facader og fornyelsen af Sonnes frise. *Arkitekten*, årg. 51, nr. 78, Kbh. 1949.
- Redegørelse for de forberedende forhandlinger og arbejder i tiden 1940-51 vedrørende restaureringen af museumsbygningens gadefacader herunder fornyelsen af Sonnes frise, 1951. Utrykt.
- Hvorledes den nye Sonnes frise kom til verden – Forhistorien. *Meddelelser fra Thorvaldsens Museum* 1959, Kbh. 1959.
- Museets personale indtil 31. december 1960, 1960. Utrykt.
- Thorvaldsens Museum i farezonen. *Meddelelser fra Thorvaldsens Museum* 1962. Kbh. 1962.
- Museets personale indtil 31. december 1963, 1963. Utrykt.
- Omkring Jasonstatuen. 1964. Utrykt.
- Thorvaldsens Museum. Bygningsarbejder m.m. 1934/35 – 1965/66, 1966. Utrykt.
- Thorvaldsen og hans værker i postvæsenets tjeneste. *Frimærkesamleren*, 29. årg. nr. 4. April 1971, Kbh. 1971.

BESTYRELSEN

I maj 1970 valgte borgerrepræsentationen forvalter Knud Jørgen Becker og seminarirektor Carl-Einar Jørgensen til medlemmer af bestyrelsen i stedet for overlæge, dr.med. Richard Friedberg, der blev rådmand, og højesteretssagfører Eivind Helsted, der var udtrådt af forsamlingen.

Ved valgperiodens udløb 1. april 1972 genvalgte borgmester Edel Saunte, K.J.Becker og C.-E.Jørgensen af borgerrepræsentationen; arkitekt M.A.A. Peter Koch og billedhuggeren, professor Mogens Bøggild blev genvalgt af akademirådet.

Bestyrelsen tæller herefter følgende medlemmer: borgmester Edel Saunte, formand, arkitekt M.A.A. Peter Koch, næstformand, højesteretspræsident, dr.jur. Jørgen Trolle, billedhuggeren, professor Mogens Bøggild, Akademiets præsident, maleren Ole Schwalbe, forvalter K.J.Becker, M.B. og seminarirektor C.-E.Jørgensen, M.B. Kontorchef, cand.jur. Axel Ravn forlod med udgangen af december 1970 sin stilling som bestyrelsens sekretær. Hvervet som sekretær blev overdraget museets direktør, mag. art. Dyveke Helsted.

MUSEETS ADMINISTRATION

Fra 1.januar 1971 knyttedes kontorchef Gert Schøller, Københavns kommunes hovedbogholderi, til museet som regnskabsfører. I forbindelse hermed skete der en vis omlægning af regnskabsføringen, idet museet som kontohaver ved stadens hovedkasse fik ret til at trække direkte på Københavns kommunes bankkonto i Privatbanken, hvorefter museets egen kasse og bankkonto blev ophævet. Samtidig foretoges en ændring i fordelingen af kontorets arbejde, idet regnskabsføreren foruden Axel Ravns budget- og regnskabsmæssige opgaver fik overdraget det daglige bogholderi, medens Axel Ravns øvrige opgaver blev overdraget kontorets fuldmægtig Elisabeth Petersen.

Fra 1.juni 1970 knyttedes mag.art. Bjarne Jørnæs til museet som fungerende museumsinspektør og fra 1.maj 1971 som overenskomstansat museumsinspektør. Tjenestemandsstillingen som museumsinspektør er herefter nedlagt.

Med udgangen af maj 1971 fik museets mangeårige undervagtmester Aksel Daniel Clausen bevilget afsked med pension på grund af alder.

1.juni 1971 udnævntes museumsbetjent Erland Jacobsen, fastansat i henhold til bestyrelsesvedtægtens § 108, til undervagtmester.

22.december 1972 mistede museet en afholdt medarbejder, idet museumsbetjent Svend Sørensen afgik ved døden efter en færdselsulykke.

Museets medarbejdere er ved udgangen af 1972:

Museumsdirektør, mag.art. Dyveke Helsted

Museumsinspektør, mag.art. Bjarne Jørnæs

Videnskabelig assistent (deltidsansat), mag.art. Torben Melander

Regnskabsfører, kontorchef Gert Schøller

Fuldmægtig, Elisabeth Petersen

Skulpturkonservator, billedhugger Sigurd Forchhammer

Vagtmester, Thorkild Thiesen

Undervagtmester, Erland Jacobsen

Snedker, Axel Jakobsen

Som malerkonservator ved bygningen fungerer Robert Risager

Bibliotekar Karen Ostenfeld fører tilsyn med biblioteket

Som volontører fungerede i løbet af perioden 1970-72 exam.art.

Eva Henschen, stud.mag. Lise Funder, Marianne Saabye og

Anne Marie Thestrup Andersen.

Endvidere har mag.art. Jan Würtz Frandsen arbejdet med inventarisering af Thorvaldsens samling af tegninger og nyerhvervelser til denne.

Tillidsmand for museumsbetjentene har i perioden været Erik Westengaard.

BESØG

Museet besøgte i 1970 af 55.004 personer, heraf 12.198 betalende, i 1971 af 61.010 personer, heraf 12.363 betalende og i 1972 af 66.258, heraf 12.803 betalende.

Blandt særlige besøg kan nævnes Hendes Majestæt, dronning Ingrid, der 2.marts 1971 fik forevist C.A.Lorentzen-udstillingen og Hendes kongelige Højhed prinsesse Margrethe, der den 22.oktober 1971 besøgte udstillingen »Møde med Italien«.

Foruden de sædvanlige omvisninger på søndage har der været specielle omvisninger for større grupper og enkeltpersoner. Blandt disse kan nævnes »Kunstindustrimuseets Venner«, Oslo, og en gruppe fra Wadsworth Atheneum, Hartford, Connecticut.

I efteråret 1971 afholdtes en række øvelser i museets græske vasesamling for universitetsstuderende i klassisk arkæologi.

Elisabeth Petersen

VEDLIGEHOJDELSE OG FORNYELSE

Bygningens vedligeholdelse varetages af Stadsarkitektens direktorat og Københavns Kommunes rådgivende ingeniørkontor.

Den i 1966 begyndte nyindretning af museets kælderetage, med professor Jørgen Bo som arkitekt, bragtes til afslutning og kunne åbnes for publikum på Thorvaldsens 200-årsdag.

Værelse 43, rummet neden for trappen til kælderen, er indrettet til et hvilerum for de besøgende, og en sofa og et bord med marmorplade udførtes hertil. I det følgende rum (44) er opsat en glasvægmontre til Thorvaldsens dragter og en gulvmontre til »Thorvaldseniana« som billedhuggerens fløjte, gulddåser og tegnebestik. Et lydbånd med optagelse af Toke Lund Christiansens spil på Thorvaldsens fløjte installeredes senere til afspilning efter tryk på en knap på vinduesvæggen. Værelse 45 og 46 er indrettet til demonstration af Thorvaldsens arbejdsmetode fra den først tegnede skitse på en lap papir eller en skifertavle til det færdige arbejde i marmor. I korridor A (64) opstilledes (på rødmalede sokler) et udvalg af Thorvaldsens gipsafstøbninger efter antik skulptur, medens indretning af et studiemagasin til resten af samlingen er påbegyndt. I tværkorridoren (63) og det lange galleri (62) placeredes vægmontrer til Thorvaldsens modellerede skitser, medens andre skitser opsattes på sokler, og tegninger af Thorvaldsen ophængtes mellem skulpturerne i gulddrammer i to formater. For enden af det lange galleri opsattes en billedmontage af Thorvaldsens levned, udført af maleren Robert Risager i samarbejde med museet. Belysningen med Hebelamper og galleriarmaturer (om disse se beretning i Meddelelser 1970) videreførtes ligesom opsætningen af vægskærme beklædt med gråt pommersk lærred og pålægning af mørkeblåt bouclégulvtæppestof. I hvilerummet og korridor A (64) beklædte stenhuggermester Poul Grage dog gulvene med Ølandsfliser. Et ventilationsanlæg opsattes i korridor A (64).

To fakkelskåle i sort metal til opstilling foran indgangen ved museets aftenarrangementer blev udført efter tegning af arkitekt Hans Chr. Hansen, Stadsarkitektens direktorat. En sammenklappelig kørestol til brug

for gangbesværede anskaffedes. Efter tegning af Jørgen Bo udførtes mahognibænke med sorte læderhynder til forhallen og første sal.

Der erhvervedes to hvidlakerede gulvmontrer til udstillingsbrug i kælderen og tre montrer til Thorvaldsens samling af dødsmasker. Til biblioteket (34) anskaffedes et skrivebord tegnet af arkitekt Ole Wanscher. Fornyelsen af stueetagens freskopudsede vægge fortsattes ligesom rensningen og restaureringen af museets lofter og skulpturernes sokler. Museets køkken i kælderetagen istandsattes. Restaureringen af kannevasbetrækket på Thorvaldsens egne møbler afsluttedes af Håndarbejdets Fremme. Til forbedring af museets lysforhold udvidedes museets elanlæg, Hebelamper i større formater opsattes i vestibule og trapperum, og der udførtes prøvearmaturer til den øvrige belysning i museet efter tegning af arkitekt Jørgen Bo og i samarbejde med Københavns Kommunes rådgivende ingeniørkontor.

Til malerisamlingen på første sal anskaffedes fem dampbefugtere.

Dyveke Helsted

200-ÅRET FOR THORVALDSENS FØDSEL

I november 1970 fejredes Thorvaldsens 200-årsdag ved åbningen af den nu færdigindrettede kælderetage, den 18. november for omkring 200 gæster i forbindelse med en aftenfest og den 19. november for publikum. Ved aftenfesten spillede der musik fra omkring 1800, til dels efter Thorvaldsens nodebog, af fløjtenisten Toke Lund Christiansen på Thorvaldsens fløjte og af guitaristen Ingolf Olsen på en guitar, der menes at have tilhørt Jenny Lind. Koncertsangerinderne Tove Hyldgaard og Bodil Christensen sang en duet fra Ferdinando Paër's opera »Griselda« (1798). Professor, museumsdirektør Henrik Glahn havde tilrettelagt programmet. Efter koncerten blev de nyindrettede udstillingsrum i kælderen forevist. Desuden åbnedes udstillingen »Fra Thorvaldsens Samlinger« og et katalog hertil udgaves.

På jubilæumsdagen den 19. udsendte museet en plakat med Jasonstatuens hovede, et nyt bind af »Meddelelser fra Thorvaldsens Museum« (1970), »Thorvaldsen - Et album for børn« og en illustreret fører til samlingerne i dansk og engelsk udgave.

Blandt hilsener og gaver til museet var et beløb på kr. 25.000 fra Ny Carlsbergfondet til indkøb af kunsthistorisk litteratur.

26. april 1971 holdt professor, dr. Dieter Ohly, Antikensammlungen München, foredrag: Die neue Aufstellung der Giebelskulpturen von Ägina in der Glyptothek München.

24. og 25. juni 1971 opførte kunstnere fra »Michael Meschkes Kammer-teater«, Stockholm, en dramatisering af Dantes »Divina Commedia« i museets forhal og gård, hvor arkitektur og belysning udnyttedes suggestivt.

24. august 1972 gav »Copenhagen City Music 1972« med KFUM-sanger-nes kor og guitaristen Ingolf Olsen en koncert med italienske folkelige sange.

I efterårssæsonen 1972 afholdtes af exam.art. Eva Henschen en fore-dragsrække med lysbilleder om danske kunstnerportrætter: *Kunstneren i sit miljø* 5 tirsdage i træk, begyndende 24. oktober 1972. Serien var formet som en studiekreds.

Den 14., 21. og 28. november 1972 stillede museet forhallen til rådigh-ed for foreningen Norden til tre foredrag med emnet: Slotte og Herre-gårde på begge sider af Øresund.

Af museumspædagogisk virksomhed kan nævnes en tegnekonkurrence for børn i efterårsferien oktober 1971 og en modellérkonkurrence i efter-årsferien 1972 med præmiering af de bedste ting. Udstillinger afholdtes i forbindelse hermed.

Elisabeth Petersen

UDSTILLINGER

Fra Thorvaldsens Samlinger ophængt første gang 19. november 1970.

Tegninger og nogle enkelte malerier og stik udvalgte fra Thorvaldsens Museums magasiner. Udstillingen belyser dels Thorvaldsen som samler og er dels et supplement til den ophængte malerisamling. Når der ikke er arrangeret andre udstillinger, er »Fra Thorvaldsens Samlinger« ophængt i udstillingsrummene.

C. A. Lorentzen 26. februar-28. marts 1971.

Malerier og tegninger af C. A. Lorentzen udlånt fra en lang række offentlige og private samlinger, desuden en punchebolle udført efter Lorentzens tegning på Den kgl. Porcelainsfabrik og udlånt af denne.

Udstillingen var arrangeret af museumsoverinspektør, dr.phil. H.D. Schepelern.

Møde med Italien 24.september-24.oktober 1971.

Tegninger fra perioden 1770-1840 af hollandske, tyske og skandinaviske kunstnere med motiver fra Italien. Arrangeret i samarbejde med Rijksmuseum, Amsterdam. De udstillede tegninger var udlånt af Rijksprentenkabinet, Amsterdam, Teyler's Stichting, Haarlem, Prentenkabinet der Rijksuniversiteit, Leiden, Nederlaans Historisch Institut, Rom, Kunsthalle, Hamburg, Nasjonalgalleriet, Oslo, Nationalmuseum, Stockholm og Den kgl. Kobberstiksamling, København. Desuden bidrog en række private samlere og Thorvaldsens Museum med en skitsebog af Thorvaldsen. Udstillingen vistes 6.november 1971-9.januar 1972 i Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum, Amsterdam, under titlen »Ontmoetingen met Italië.«

Børnetegninger 19.november 1971-9.januar 1972.

Tegninger udført af børn på Thorvaldsens Museum i efterårsferien 1971, hvor der var arrangeret en tegnekonkurrence med emner fra museet under mottoet: »Kom ind og find – tegn, mal og vind«. Et udvalg af det meget store materiale og de præmierede tegninger udstilledes.

H. W. Bissen 9.november 1972-9.januar 1973.

Tegninger, modellerede skitser samt et stykke kunsthåndværk udført af H. W. Bissen. Endvidere tegnede og malede portrætter samt fotografier af Bissen. Lånene til udstillingen var stillet til rådighed af Ny Carlsberg Glyptotek, Den kgl. Kobberstiksamling, Kunstindustrimuseet, Den Hirschsprungske samling, Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg, Det danske Bibliotek, Slesvig, Det kgl. Biblioteks Kort- og Billedsamling samt private samlere. Udstillingen var arrangeret af mag.art. Jan Würtz Frandsen.

Bjarne Jørnæs

UDLÅN

Udstillingen *Møde med Italien*, der viste hollandske, tyske og skandinaviske tegninger 1770-1840, afholdt i Thorvaldsens Museum 24.september-24.oktober 1971, videresendtes til Rijksmuseum i Amsterdam, hvor den åbnedes 6.november 1971. Hertil udlåntes én af Thorvaldsens skitsebøger.

Til udstillingen *The Age of Neo-classicism* i London, afholdt 9. september-19. november 1972, udlånte Thorvaldsens Museum marmoreksemplet af Merkur, marmorbusten af Thomas Hope og marmorrelieffet Amor hos Anakreon, tre modellerede skitser og seks tegninger af Thorvaldsen samt to tegninger af Asmus Jacob Carstens: Apollo og Muserne og Agathons Gæstebud. Endvidere malerier af Francesco Diofebi (Åbningen af Rafaels Grav) og H.D.C. Martens (Antiksalen på Charlottenborg).

DEPOSITA

Som depositum fra Staatliche Antikensammlung und Glyptothek München har museet 23. september 1971 efter anmodning modtaget et »Trojansk krigerhoved« i marmor udført af Thorvaldsen som tilføjelse til den østlige gavlgruppe fra Aphaia templet på den græske ø Aigina, foreløbig for en tre-årig periode. Stenhuggermester Poul Grage har efter arkitekt Jørgen Bo's tegning udført en sokkel i Hove-marmor, og konservator Axel Theilmann, Glyptoteket har forestået monteringen og opstillingen i stengangen.

Reliefferne Dagen og Natten er fortsat indtil 1975 deponeret i Victoria & Albert Museum i London.

PUBLIKATIONER 1970-72

Meddelelser fra Thorvaldsens Museum 1970. Kbh. 1970. 178 p. ill. Bidrag af Lisbet Balslev Jørgensen, Dyveke Helsted, Peter Zazoff, Henrik Bramsen, Bjarne Jørnæs, Øystein Hjort og Hans Stiesdal. Med dansk oversættelse af P. Zazoffs tyske artikel og engelske, franske og tyske resumeer af de øvrige kunsthistoriske artikler, oversat af Susanne Lindgren, Jean Olsen, François Marchetti og Jens Honemann.

Thorvaldsen - Et album for børn. Kbh. 1970. 40 p. ill. Tekst Marianne Saabye, lay-out Mette Mourier.

Thorvaldsens Museum (En fører til samlingerne) Kbh. 1970. 8 p. ill. Tekst Emma Salling, lay-out Austin Grandjean.

The Thorvaldsen Museum. (A guide to the collections). 1970. 8 p. ill. Tekst Emma Salling, lay-out Austin Grandjean. Oversat til engelsk af Susanne Lindgren.

Fra Thorvaldsens Samlinger. Kbh. 1970. Rotaprint. 29 p. Andet reviderede oplag 1971. Katalog udarbejdet af Bjarne Jørnæs.

C.A.Lorentzen, 225-året for malerens fødsel. Udstilling i Thorvaldsens Museum 26.februar-28.marts 1971. Kbh. 1971. 57 p. ill. Katalog udarbejdet af dr.phil. H.D.Schepelern. Tysk oversættelse af Jens Honemann.

Thorvaldsens Museum. Kbh. 1971. 162 p. + 32 pl. Dansk katalog. Fotografisk genoptryk af udgave 1959. Nyt omslag med detalje af »Hyrdedrengen«.

Møde med Italien. Udstilling i Thorvaldsens Museum 24.september-24.oktober 1971. Kbh. 1971. 80 p. + 84 pl. Katalog udarbejdet af Dyveke Helsted, Bjarne Jørnæs, J.W.Niemeijer, Rijksmuseum og Drs. Ebeltje Jonxis. Forord af Dyveke Helsted og N.W.Niemeijer, indledning af Keith Andrews, oversat fra engelsk af Gertrud Købke Sutton. J.W.Niemeijers tekst er oversat fra hollandsk af Christy Grandjean i samarbejde med Anita Aagaard.

H. W.Bissen. Tegninger og modellerede skitser. Udstilling i Thorvaldsens Museum 9.november 1972-9.januar 1973. Kbh. 1972. 119 p. ill. Katalog udarbejdet af Jan Würtz Frandsen i samarbejde med Charlotte Christensen. Forord af Dyveke Helsted. Indledning af Haavard Rostrup. Tysk oversættelse af Ingrid Gunesch Villadsen med undtagelse af forordet, der er oversat af Anita Nordlunde.

Thorvaldsen, Guide book for young people. Kbh. 1972. 40 p. ill. Tekst Marianne Saabye, lay-out Mette Mourier. Oversat af Susanne Lindgren.

En museumsplakat med detalje af Thorvaldsens marmorstatue, Jason med det gyldne skind, fotograferet af Ole Woldbye, udsendes efteråret 1970.

En serie farvepostkort, ialt 12 optagelser, udført af Ole Woldbye, sættes i produktion hos Permild og Rosengreen 1.april 1971.

En grammofonplade »From Thorvaldsen's Music-Book«, Deutsche Grammophon, St.33 2530 177, med musik fra aftenkoncerten ved 200-årsfesten. Bl.a. Vincenzo Gelli: Divertimento for fløjte og guitar. Ferdinando Paër: Duet fra operaen »Griselda«.

Fløjte Toke Lund Christiansen, guitar Ingolf Olsen, sang Tove Hyldgaard og Bodil Christensen. Pladen udsendt af Polydor Music A/S i september 1971.

Redaktøren af tidsskriftet »Apollo Magazine« Denys Sutton udsendte i anledning af udstillingen The Age of Neo-classicism et særhæfte om Thorvaldsens Museum (volumn xcvi No. 127, 1972). I en indledende artikel om Thorvaldsen belyser Denys Sutton Thorvaldsen som kunstner, og hæftet indeholder desuden artikler af Lisbet Balslev Jørgensen (Thorvaldsen's Museum, a National Monument og Thorvaldsen and the Nazarenes), Dyveke Helsted (Thorvaldsen as a Collector og Thorvaldsen's Technique), Emma Salling (Canova and Thorvaldsen, a Study in Contrasts) og Henrik Bramsen (Hans Andersen and Vesuvius).

Elisabeth Petersen